

کنفرانس ملی یافته های نوین پژوهشی و آموزشی

عمران ، معماری ، شهرسازی و محیط زیست ایران

سوم دی ماه ۱۳۹۵ - تهران

National Conference of new research and training,
civil engineering, architecture, urbanism and environment of Iran

بررسی نقش ادراک محیطی بر رضایتمندی و انتخاب اولویت های سکونتی

مریم صوفی^{1*}، دکتر مجتبی رفیعیان²، دکتر مرتضی طلاچیان³

1- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری- دانشگاه علوم و تحقیقات تهران- m.soofi69@yahoo.com

2- دانشیار و عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه تربیت مدرس تهران

2- استادیار و عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران

چکیده:

رشد سریع شهرها و توسعه کالبدی آن موجب بروز بحران های مختلف در زندگی شهری نظیر مشکلات محیطی و نزول کیفیت محیط زندگی شده است. رشد بی سابقه شهرنشینی در دهه های اخیر موجب شده تا محله های بیشماری در اطراف هسته اصلی شهرها بر اساس الگوهای منظم شکل بگیرند. یکی از موضوعات مورد توجه و نگران کننده در این شهرها، مسئله عدم تطابق میان محیط های جدید ساخته شده و انسان به عنوان استفاده کننده از این محیطهاست. ارزشیابی میزان رضایتمندی محیطی الگوی سکونت، طیف گسترده ای از مولفه های اجتماعی، کالبدی و زیست محیطی را در بر می گیرد که در مجموع ارزش کیفیت محیط را بازگو می کنند. در نظریات پایه مرتبط، کیفیت محیط نه تنها به عناصر زیست محیطی و ارزش های موجود در آن اشاره دارد بلکه متغیرهای دیگری نظیر امنیت، روابط انسانی و اجتماعی، خصیصه های کالبدی و نظایر آن را نیز در بر میگیرد. این مقاله با هدف ارزیابی نقش ادراک محیط بر رضایتمندی ساکنین از مولفه های مختلف حاکم بر محیط سکونتی شان صورت گرفته است که نمایانگر میزان اثرات کیفیتی بجا مانده از اجرای پروژه نوسازی شهری است. سنجش رضایتمندی سکونتی که به عنوان جز مهم کیفیت محیط زندگی افراد شناخته شده، به مثابه ابزاری برای ارزیابی تصمیمات و سیاست گذاریهای شهری است تا با مشخص کردن بازخورد آنها، زمینهای برای اقدامات و پیشنهادهای آینده فراهم نماید. زیستگاه انسانی هنگامی میتواند بیشترین مطلوبیت را برای انسان دربرداشته باشد، که انتظارات وی را در ابعاد مختلف، زیست محیطی، اجتماعی، کالبدی، اقتصادی و... برآورده سازد. چنانچه هر یک از این عوامل، در محیط زندگی یک فرد، فاقد کیفیات مطلوب باشند، بر احساس و ادراک وی از فضا و در نتیجه بر سطح رضایت مندی او از محیط زندگی تاثیرگذار خواهد بود. هدف اصلی این مقاله، بررسی نقش کیفیت ادراکی محیط بر مبنای میزان رضایتمندی ساکنان از محیط ساخته شده و کیفیت فیزیکی محیط در راستای سنجش نحوه ارتباط میان ذهنیت و عینیت محیط سکونت آنهاست. که بر این اساس، بین ادراکات محیطی و فضایی و رضایتمندی سکونتی در راستای انتخاب و اولویت آن، می توان ارتباطات مشخصی جست و جو کرد.

واژگان کلیدی: محیط شهری، ادراکات عینی و ذهنی، رضایتمندی سکونتی، اولویت و انتخاب